

SKULLE MAN IKKE LIGE SPILLE 'RINGEN'

Fremragende 'Valkyrien'-start på Wagners 'Ringen' i Musikhuset i Esbjerg

Vi iler hjem med et glad budskab. Den Ny Opera i Esbjerg har gjort det igen.

Spillet Wagner. 'Ringen' for anden gang. D.v.s. sat 'Ringen' op, med 'Valkyrien' som første kapitel, ligesom de gjorde for godt en halv snes år siden.

Vi tager os lidt til hovedet og siger: Hvad går der af dem i Esbjerg? Projektet er fire grandiose stykker musikdrama, krævende for alle parter, musikere, sangere, teknik, publikum. For ikke at tale om sind og sjæl. Kan det rummes endnu engang?

Det kan det åbenbart. Nu 'Valkyrien' – de følgende hvert andet år de øvrige tre, 'Rhinguldet', 'Siegfried' og 'Götterdämmerung' – den sidste vælger de i Esbjerg at kalde 'Ragnarok'. På dansk, som man gjorde i gamle dage på Det Kgl. Teater, da de i øvrigt sang rollerne på dansk. Overtekster var jo et ukendt begreb. Den Ny Opera har ladet hele den tyske tekst trykke i programmet. Et initiativ, vi ser for sjældent. Husets Teater i København er vist et af de få, der gør sig den umage.

Men altså nu 'Valkyrien' som indledning. God idé. Ikke bare fordi det er den, der altid har fænget mest umiddelbart hos publikum – Siegmunds 'Winterstürme', Valkyrieridtet, Wotans afsked med Brünnhilde – nogle af de store øjeblikke, der bringer selv de forsigtigste i ekstase – øjeblikke, der som Thomas Mann skriver et sted i ham kunne skabe "den dybe ensomme lykke!", når han sad blandt publikum i operaen. Godt sagt i øvrigt – man synger ikke Wagner som fællessang.

Man altså også, fordi fortællingen i 'Ringen' begynder dér. Vi ved godt, at 'Rhinguldet' bør spilles først, fordi man så får en masse at vide om forudsætningerne for det hele. Men det kommer alligevel, det vigtigste, undervejs.

OGSÅ i 'Valkyrien'. Vi kan roligt sige, at det kommer virkelig medrivende. Fra scenen. Og fra orkestergraven – som, med Esbjerg-folkenes konsekvente ønsker om det fuldendte, er blevet halvt indkapslet mod publikum på samme manér som i Wagners festspilhus i Bayreuth. Med det resultat, at orkesterklangen samler sig perfekt, og

vi koncentrerer os om begivenhederne på scenen.

Begivenheder, der er ramt med enkle og indlysende scenerier af scenografen Marie i Dali, som straks giver iscenesætteren Kasper Wilton dystert og logisk spillerum til trekantsdramaet i 1. akten, hvor Siegmund kommer tumlende og såret ved nattetid ind i Hundings hus og bliver modtaget af Sieglinde – det forunderlige møde mellem de to, bror og søster, udløst i flammende kærlighed, incest på stedet og tvesang – for nu ikke at bruge ordet duet, som Wagner ikke brød sig om, fordi ordet mindede ham for meget om den type traditionel opera, han havde arbejdet sig ud af.

Vi er ikke i tvivl: Den Ny Opera med sin dynamiske chef og orkesterleder Lars Ole Mathiesen har fundet solister, der bringer store talenter store skridt videre i deres karriere: Siegmund sunget af Magnus Vigelius, en ung heltetenor i enorm udvikling, og Sieglinde af Cornelia Beskow – for bare to år siden fik hun en Reumert talentpris, nu er hun på stormende vej, smuk at skue, mod dramatiske sopranroller. Overvældende og glansfuldt sort i mælet så en Jesper Brun-Jensen som en Hunding, der kan få Sieglinde, der er blevet tvangsformælet med ham, til at gyse. En bas, der også flytter sig i gunstige retninger i disse år.

Og når vi nu er ved sangerne: Det er dog et forbløffende hold af sopranner, man i Esbjerg har fået stykket sammen til de ni valkyrier, der udfolder sig en bloc i de følgende akter, et brus af velklang og vitalitet, bragt i spil af Kasper Wilton som de begejstrede jægere, der bringer faldne helte til Valhal på Wotans ordre. Med Brünnhilde i spidsen.

Se navnelisten ovenfor – det er solister med glimrende kredit, de fleste, fra talrige solopartier i store roller på Det Kgl. og andre steder.

Annalena Persson, der synger Brünnhildes store parti, var for mere end ti år siden Sieglinde i Den ny Operas første dristige Valkyrie-udspil, nu en højdramatisk, stærk og hjertegribende Brünnhilde, der kan give overguden Wotan formidabelt modspil i 2. og 3. akt – på samme måde som det lykkes for mezzoen Randi Stene i partiet som Fricka at gribe Wotan i kraven i 2. akt og sætte ham på plads med fremragende autoritet.

OG så er vi fremme ved denne Wotan. Hvis man ikke har set 'Rhinguldet' eller læst på lektien og måske heller ikke rigtig har fået med, at Wotan bliver omtalt lidt kryptisk undervejs i 1. akt – dér opsluges vi mest af trekantsdramaet – så er der straks i 2. akt lejlighed til at få et indblik i, hvad det er for en fatal historie, der er grundlaget for hele meningen med 'Ringens'. Den er nok kampen for at få fingre i det guld, der giver magt. Men det er især den kamp, der 'Ringens' igennem kæmpes af Wotan, den usikre, den tvivlrådige gud, der vil det hele, eje guldet, men også gerne slippe af med det, bevare sin magt, gøre det rigtige, være styrmand for en hel menneskehed, men ikke har tjek på sig selv, mister overblikket og styret på både valkyrierne, alverdens onde og gode skabninger, kort sagt: Har bragt sig selv ud at svømme.

Rollen bliver spillet i Esbjerg af den samme formidable, amerikanske basbaryton James Johnson, som havde den i Kasper Holtens iscenesættelse på Det Kgl. for over ti år siden. Randi Stene sætter ham som sagt i 2. akt på plads, da hun som hans kone Fricka hegler ham igennem for alt, hvad han bedriver af misligheder: Utroskab i ét væk, selvoptagne og forkerte beslutninger og handlinger – det er en mageløs, nærmest huslig scene, styret af en opbragt hustru, en scene, som Johnson håndterer som en ægte mand, der svinger mellem dårlige undskyldninger og forsøg på at udfolde sig som selvsikker macho.

Grundlæggende peger den scene – lige som det tilsvarende opgør, Wotan har med datteren Brünnhilde i 3. akt – frem mod det, der er nøgle-problematikken og dilemmaet i 'Ringens': Er vi på vej mod et totalt sammenbrud? Nærmer guder og mennesker sig vejs ende, det 'ragnarok', der lukker butikken i sidste akt, det ragnarok, hvor Wotans idé løber af sporet, med ideen om, at en stærk mand udefra kan komme og løse det hele, én der ikke er fedtet ind i alle intrigerne og magtkampene om guldet og magten – nu hvor han selv har spillet fallit, fanget af sine egne svagheder, sin tøjsejagt, sin skræk for, at andre tager styret fra ham... Den idé, der fik den fanatiske Wagner-fan Adolf Hitler til at tro, det var ham, det handlede om.

Det er især Johnson, der med sin formidable greb om den vakkelvorne gud Wotan, får denne 'Valkyrien'-opsætning til at lyse af kunstnerisk styrke, fremmet så glimrende af den samlede flok medvirkende, et orkester, der brillerer med ypperlig instrumental velklang, og en iscenesættelse, der løfter tingene på plads med naturlig logik.

Tak fordi I kan og tør i Esbjerg.